

Væk fra kødgryderne

Sara

»Vi er på kampagnesporet,« siger Lars: »Nu ruller det.« Han trækker et par gange i kasketskyggen, lidt febrilsk, og skubber sig i polarfrakke ind på førersædet af vores amerikanske familiebil, en lejet, rummelig og bronzeskindende Dodge Grand Caravan. Landskabet er dækket af en halv meter sne og er bortset fra biler og spredte, lave provinsbygninger øde – vi befinder os i en amerikansk udørk, en parkeringsplads i en flække i en tyndt befolket øverste del af USA.

Men midtstaten Iowa er et orkanens øje: Her sparkes præsidentvalget i gang. Fra førersædet ser Lars sig over skulderen og holder stolt en håndflade i vejret. Otteårige Tekla svarer fra sit midtersæde med et smil. De to har netop med et håndtryk ønsket den unge, farvede og demokratiske kandidat Barack Obama held og lykke i kampen om at blive de forenede staters leder. Tekla viser sit guld frem for sin fireårige lillesøster, Bella. På hendes julegave af et lille brugt lommekamera ligger en stribe pletskud af kandidaten, taget fra flere vinkler og tæt på, da hun smuttede fra os og på egen hånd fandt ind mellem tilskuerrækkerne op til podiet.

Selv ligger jeg inde over autostolen med Rachel på knap fire måneder og forsøger forgæves at lukke selen over alt det kampagnegear, hun har fået hæftet på flyverdragten. Fra et badge på hendes bryst flyver en smilende præsidentspire i supermandskostume med knyttet næve imod os som »Superbama«. Vi er blevet en familie af politiske stjernespottere.

LULLABY med The Cure
I flyet

Vi har indledt en familierese, som skal strække sig over knap to måneder: Vi vil hægte os på den første del af valget af verdens mægtigste menneske, supermagtens præsident. Over det næste halve år vil vælgerne i de halvtreds amerikanske stater, stat for stat, få mulighed for at stemme på en kandidat for hvert af de to store partier, Demokraterne og Republikanerne. Til vinter vil de valgte kandidater stille op i direkte kamp.

Hjemme på Christianshavn har Lars utålmodigt ventet på staternes valgdatoer for at kunne fastlægge vores rejserute. Flere stater har konkurreret om at ligge så tidligt som muligt med deres valg og offentliggør først i sidste øjeblik deres valgdato. Løsningen af et kompliceret puslespil ligger foran Lars. Vi skal på én gang nå vidt omkring i det forskelligartede land, være til stede i flest mulige afgørende stater, når de afholder valg, og snige os længst mulig tid under frostgrænsen. Rachel har utålmodigt knirket til den ene side, Lars irritabelt til den anden.

Imens afholdes det danske folketingsvalg. Valgaftenen skal være en festaften med slik og sodavand, og hvor demokratiet fejres. I dagens anledning har Tekla besøg af en jævnaldrende kammerat fra et borgerlig-liberalt hjem, han er fra top til tå klædt i fodboldstøj. I aften må alle tre børn på mellem fire og otte år være oppe til det sene valgresultat.

Både Lars og jeg er opdraget med at fejre demokratiet på valgaftenen – han i et provinshjem med Anker Jørgensen i ler centralt placeret på spisestuens vitrine, jeg i et rækkehus, hvor mine vægge i børneværelset fra gulv til loft var tapetseret med aktionsplakater med knytnæve, kvindetegn, hammer og sejl og for »fem ugers ferie« og »en syvogtredive timers arbejdsuge«. Stemmeoptællingen kører på et lille, flimrende sort-hvidt fjernsyn, jeg og mine søskende hopper i cowboytøj rundt i sofaen bag vores forældre og foran skærmen. Min bror peger: »Er dét de onde?« »Nej, det er de gode,« lyder svaret: »Ham dér er den onde.« Da er skærbilledet netop hoppet over til Mogens Glistrups skælmsk smilende ansigt, med poser un-

der øjnene og insisterende blik. Han, som taler med en bornholmsk accent, der får os børn til at trille rundt i puderne med hænderne på maven, og som siger »muhamedanere« og fører åben krig mod det velfærdssamfund, vi i hjemmet stolt forsvare.

I dag indoktrinerer vi mere diskret vores børn. »Der er ikke nogen, der er onde«, forklarer Tekla snusfornuftigt og med hænderne foldet bag ryggen: »Folk er bare ikke enige om, hvad der er godt.« Lars nikker fornøjet, barnet har lært lektien. Fem minutter efter ligger Tekla og kammeraten på maven på gulvet foran fjernsynet og maler hver sin valgplakat – med gnistrende elektrisk spænding imellem sig. »Fogh er et fjog,« maler Tekla. Kammeraten sender hende et lynende blik og færdiggør med tungen i mundvigen: »Anders Fogh Rasmussen – statsminister i Danmark«.

Inde på børneværelset danner de purunge konkurrenter hver deres politiske parti. På skift skal lille Bella, jeg og Lars med Rachel over armen banke på for at præsenteres for partiprogrammerne, som improviseres stående. Kammeraten vil »sænke skatterne« og »give frihed til at lave alle mulige forskellige skoler«, mens Tekla »ikke bare vil smide folk ud af landet, fordi de er født i et andet land«. Vi voksne går på listefødder og sørger for at fordele vores stemmer millimeter-retfærdigt. Pludselig sidder kammeraten ude i trappeopgangen. Højt oppe på øverste repos.

Med lige mange stemmer kunne de enes om at danne regering sammen, men ikke om at fordele statsministerposten.

Imens står Helle Thorning-Schmidt – med en bristet drøm om at blive Danmarks første kvindelige statsminister – neden for vores altan og interviewes til *TV2-Nyhederne*.

VALGSEJR PÅ SEKS DAGE

Blog, Sara, 3. januar

Grinnell, Iowa – Det er valgmorgen. Tekla vender sig irriteret i sengen og klager søvnigt: »Mitt Romkugle, blah blah, Mike Huckabee og så videre ...! I snakker, så jeg drømmer!« En time efter sidder hun i den iskolde bil.

Ud ad bilruden kan vi på få hundrede meter se to store kirker, med blafrende stjerner og striber, og en boghandel med udstilling af kristen litteratur. Imellem ligger en liberal café, hvorfra unge Obama-tilhængere ser ud på et meget stort tilløb. På gadehjørnet i Grinnell bydes pastor Huckabee velkommen af passionerede tilhængere og familiemennesker.

Som kristen tv-prædikant, tidligere sydstatsguvernør og født i 1955 i samme landsby som Bill Clinton, Hope i Arkansas, er Mike Huckabee en spektakulær historie. Med sin evangeliske og bogstavelige bibellæsning har Huckabee svarene parat til de fleste spørgsmål: Gud har skabt verden, og mennesket kan ikke løse alle problemer. I stedet skal vi have tro, være ydmyge og patriotiske.

Huckabee bygger videre på den platform, som den republikanske chefstrateg, Karl Rove, udtænkte til nuværende præsident, George Bush, i 2000. Ved at fokusere på »Guns, God and Gays« lykkedes det dengang at mobilisere den kristne højrefløj.

Den midaldrende Mike Huckabee er i raketfart kommet fra det ukendte ind på en førsteplads i meningsmålingerne over Republikanerne her i Iowa. Hans kampagnepenge overgås femten til én. Han er den ukrukkede kandidat i almindeligt, formløst tøj, cardigan, fløjlsbukser og baseballkasket. Det er let at glemme, at han er pastor og en magtfuld mand.

Indenfor har de lokale arrangeret hundetema: En mandshøj hund udklædt i kjole og hvidt og høj hat med det amerikanske flag giver pote til vores benovede døtre. På første række sidder to skødehunde i samme høje hatte, med kvindelige ejere og parallel-parkerede klap-

vogne. Huckabee er hundeelsker og medbringer tre store hunde i kampagnebussen.

»En moralsk leder, det er hvad vi ser i ham,« siger en kvinde fra rækken bag mig: »Fri for skandaler og som ikke tyr til smædekampagner.« Værst er »the Clintons«, betror hun: »De er helt uden moral.« Hun nævner ikke selv Monica Lewinsky-sagen, men kan ikke holde skuffelsen tilbage, da jeg spørger: »Det er dét, at de lyver,« siger hun: »Man kan ikke stole på dem.« Det gør ondt i hende, kan jeg se: »Amerika var en international skandale,« og: »Jeg ønsker et moralsk forbillede for mine børn.« Hun sidder midt mellem sin egen familie, der på flere måder fylder godt og hele den lange tredje række. Hendes mand, som er i skovhuggerskjorte, har skægstubbe og håret skjult under kasketten, har aldrig før interesseret sig for politik, men har netop delt kampagnemateriale ud i bidende frost.

Genni Rendal, som står et andet sted, er kreationist. Hun tror ikke på Darwins evolutionsteori og er én af mange amerikanere, som underviser sit barn hjemme. Hun gør det for at undgå, at hendes syttenårige søn prægnes af »skolens bagvedliggende filosofi«. Hun er fornuftig, meget venlig, tidligere skolelærer og selv gift med en pastor.

»Har han svært ved at få venner uden at gå i skole?« spørger jeg. Genni trækker på svaret og smiler vemodigt. Hun forklarer, at hjemmeundervisningen har fordele. Sønnen er for sin alder meget knyttet til familien og interesseret i alt, hvad hun foretager sig. For eksempel følger han opmærksomt med i, at hun lærer sig at strikke.

Genni interesserer sig mere for kandidaternes karaktertræk og personlighed end politiske programmer. Præsidenten bestemmer ikke alene, og ingen kan forudsige de næste fire år eller et nyt 11. september: »For mig er præsidenten først og fremmest en rollemodel og skal have karaktertræk, som gør ham egnet til at træffe beslutninger.« I princippet kan hun stemme på en demokratisk kandidat, men indtil videre har hun godt nok slet ikke brudt sig om dem.

En mand fra et par foran mig forklarer: »Vi kan godt lide Huck-

abees almindelige personlighed, hans udstråling.« Parret diskuterer det præcise tal på kandidatens vægttab. Huckabee har smidt mere end halvtreds kilo og fungerer derfor som rollemodel for millioner af amerikanere i en nation med en galopperende fedmeepidemi.

Huckabee introduceres af sin kone, Janet, en gennemsnitsamerikaner fra et gennemsnitligt middelklassehjem: »Mike er glad for at høre musik, han kan lide at gå omkring i hjemmet i hjemmesko.« Hun afslutter til min forundring dybt begejstret: »Hvad I ser, er hvad I får.«

Og det vi får, er Huckabee, som træder på scenen med smilehuller og som en amerikansk udgave af Søren Espersen fra Dansk Folkeparti. Han er de små erhvervsdrivendes kandidat og ligesom demokratiske kandidater drevet af indignation på den lavere middelklasses vegne. Han lover investeringer i skoler og sundhedsforsikringer. Men brochurer på et bord afbilder ham også med jagt-

Pastor Mike Huckabee og fru Janet i Veterans Memorial Hall

hund og gevær. Han anser det for amerikanernes ret at kunne købe og bære overfaldsvåben – stort set frit.

Ved udgangen tænker jeg på noget andet. I august 1998 bragte USA Today en helside, hvor det moralske forbillede Huckabee sammen med 131 andre havde skrevet under til støtte for en erklæring fra Southern Baptist Convention. Den lød: »En hustru skal nådigt underkaste sig sin ægtemands tjenestevillige lederskab på samme måde, som kirken villigt underkaster sig Jesus Kristus.« Vi har pakket kufferterne for at sætte kurs mod den liberale kyststat New Hampshire og landets næste valg. Mon de moderne vælgere i New Hampshire også vil belønne Huckabee for dén udmelding?

STÅ OP FOR DINE HOLDNINGER

Blog, Lars, 3. januar

Clinton, Iowa – Familien er efterladt på hotelværelset til fordel for valghandlingen på Bluff Boulevard. Afstemningen i den nedslidte industriby Clinton virker på trods af gadenavnet både oprigtig og engageret. Den lokale skolekantine fyldes hurtigt med ældre aktivister; alle bevæbnet med skilte, klistermærker og et arsenal af sandwich. Ingen har oplevet et så massivt fremmøde før: 196 Demokrater møder frem mod blot niogtyve Republikanere i bibliotekslokalet ved siden af. Selv de mere ukendte demokratiske kandidater får flere stemmer end spidskandidaterne blandt Republikanerne. Det særlige caucus-valg indbefatter, at folk som til en selskabsleg skal sætte sig sammen med dem, de er enige med.

Ved døren registrerer de fremmødte sig som Hillary-, Obama- eller John Edwards-støtter. Resultatet tegner sig derfor på forhånd. Grupperne er næsten lige store, men vidt forskellige: Hillary Clinton har fat i de ældre, særligt pensionerede kvinder, mens Barack Obama mobiliserer de unge. John Edwards, som vi endnu ikke har mødt, men som har en målsætning om at »ende Amerikas fat-

tigdom«, har tag i fagforeningsfolket. Bortset fra få sarkastiske tilråb bordene imellem, er stemningen opløftet og forhåbningsfuld: »Vi er på samme hold. Jeg støtter Hillary, men jeg vil kæmpe for hvem som helst, der vælges til at udfordre Republikanerne,« fortæller seksoghalvtredsårige Stan Petersen, iført forvasket T-shirt og en lille hestehale. Han drømmer om at vende tilbage til fremtiden; til en ny Clinton-præsident, der atter kan skabe fremgang og øget beskæftigelse. Området er hjemsted for mange efterkommere efter skandinaviske udvandrere.

Ikke alle i Clinton føler dog slægtskab med Clinton: »Luften her i byen er lige så farlig og forgiftet som Hillary,« siger Floyd Neubauer, iført veterankasket: »Vi kan knap nok trække vejret. Alle grænseværdier er overskredet. Vinder Hillary, vil storindustrien fortsat bestemme på bekostning af os almindelige amerikanere. Hillary er ikke bedre end republikanerne.« Floyd tjente niogtredive måneder som marinesoldat i Vietnam: »Jeg kan heller ikke støtte en kandidat, der som Hillary stemte for den totalt meningsløse og udsigtsløse krig i Irak. Nomineres Hillary, bliver jeg hjemme til november.«

Vælgerne skal stå op for deres holdninger i Iowa. De fremmødte fordeler sig fysisk i grupper – efter anskuelse og favoritkandidat. Halvfjerds støtter Hillary, otteogtres Barack Obama og otteoghalvtreds John Edwards.

Fra dobbeltsengen i et blåligt og flimrende oplyst hotelværelse med snorkende børn følger Sara og jeg stemmeoptællingen på fjernsynsskærmen. For kun et par uger siden ville valgresultatet forekomme tæt ved utænkeligt. I hele staten vinder Obama blandt Demokraterne med i alt otteogtredive procent af stemmerne. Den formodede tredjemand, Demokraten John Edwards, bliver overraskende nummer to, mens Hillary ikke kan tale sig ud af et valgnederlag.

Familiemennesket og prædikanten Mike Huckabee er den store vinder blandt Republikanerne. Mitt Romney, som har brugt mere end dobbelt så mange penge på tv-reklamer og kampagnelir i Iowa

som alle andre republikanske kandidater – tilsammen – kommer på en andenplads. På en delt tredjeplads kommer Fred Thompson fra *Law and Order* og den enoghalvfjerdsårige krigsveteran John McCain.

Med få undtagelser har kun nummer et og to fra caucus-valget i Iowa klaret sig hele vejen til Det Hvide Hus. Vinderne i Iowa bliver ikke nødvendigvis USA's præsident. Men taberne kan som regel pakke kampagneudstyret sammen. Mon Hillary og McCain er færdige?